

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Adami Contzen E Societate Iesv, SS. Theol. Doct.
Commentaria In Qvatvor Sancta Iesv Christi Evangelia**

Contzen, Adam

Coloniæ Agrippinæ, M.DC.XXVI

Quæstio 3. Quæ peccata petamus dimitti.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82999](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82999)

quis possit
esse sine
peccato.

peccato se audebant iactare in hac vita, seque esse in Ecclesia, quæ non habet maculam, neque rugam, neque aliquid huiusmodi: addit ipse: Nescientes hoc modo in eis compleri, qui vel post baptismum continuo, vel dimissi debitis, quæ dimittenda in oratione poscuntur, de hoc exeunt corpore: In tota Ecclesia tunc futurum, cum dicendum erit: *Vbi est mors victoria tua?* Nec modo hoc fieri potest, sed interdum etiam solet. Infantes baptizati sine vilo sunt peccato. Nam originali liberi sunt, actuale rationis def. Quia patrare non possunt. Ita quoque non video cur non Cornelius baptizatus, aut Eunuchus Candelis regina, illo momento sine vilo peccato fuerint; & brevissimo tempore divinâ gratia permanserint. Non enim causa vlla apparet, cur tanta fide, & caritate baptismum mundari, & Spiritu sancto donari, primo statim momento peccarent.

Brevissimo
tempore
potest esse
sine peccato
aliquis.

Verum obijciunt hæretici. Eos contradicere orationi dominicæ, ut Augustinus l. 4. contra duas Epist. c. 10. l. de Ecclesiast. dogm. c. 48. & 49. qui tamen Genadij est, non Augustini. Argumentum Augustini & Epist. 89. ad Hilarium. Omnibus enim necessaria est oratio dominica, quam etiam ipsis arveribus gregis, id est, Apostoli sua Dominus dedit, ut unusquisque Deo dicat: *Dimitte nobis debita nostra*, sicut & nos dimittimus debitoribus nostris. Cui enim hæc in oratione verba necessaria non fuerint, ipse hic sine peccato vivere pronuntiandus est. Quales si aliquos futuros Dominus prævideret, meliores vique quam extiterunt eius Apostoli. aliam orationem illos doceret, quæ non peteret dimitti sibi peccata, quibus in baptismis fuerunt omnia iam dimissa.

Qui sine
peccato est,
non eget
oratione
dominicæ.

Hic Augustinus ita intelligendus est, ut non neget aliquem aliquando tempore brevissimo sine peccato esse, aut fuisse. Id enim ante clarissime dixit. Et in hac etiam Epist. insinuat. Sed plane qui misericordia Dei adiutus & gratia, se ab eis peccatis abstinuerit, quæ etiam crimina vocantur, atque illa peccata sine quibus non hic vivitur mundare operibus misericordia & piis orationibus non neglexerit, merebitur hinc exire sine peccato, quantum cum hic viveret habuerit nonnulla peccata: quia sicut ista non deservierunt, ita etiam remedia, quibus purgarentur, affuerunt.

Nemo scit
an omnia
debita nostra
ita remissa
sint, ut
nec culpa,
nec poena
quicquam
super sit.

Postquam enim remedium peccatum pergaugit, iam sine peccato erat. Verum tamen quantumcumque vigilet intellectus, sitque accensa voluntas, etsi hoc aut illud peccatum vitet, celerrime tamen in alia prolabitur, etiam iustus. Ideo semper dicit: *dimitte nobis debita nostra*, peccatum scilicet, & poenam peccati, ita remissa nec æstimat, si forte brevissimo momento liber peccato fuit, aut non obnoxius poenæ: quia non novit, sed statim non peccasse, & an aliquo momento, sic omnium præteritorum acceperit veniam, ut novam non addiderit, scire non potest.

Certe Augustinus arbitratur, posse aliquem impetrata venia sine peccato mori, quod indicat, in ipsa venia impetratione non semper novum committi peccatum. Moraliter igitur ista accipienda sunt, non ad momenta Mathematica redigenda. Ita vivere non possumus nisi spiritum aeternum ve ducamus, nisi cibo vires reparentur, minimo tamen tempore spiritui intercluso, longiusculo sine cibo vivimus. Hinc apparet, quantum à vero aberrent, qui ut semper orare possint, & dimitte nobis debita nostra, ipsas potentias, & subitos animi motus peccata esse volunt.

QVÆSTIO III.

Quæ peccata petamus dimitti?

Omnium
remissionem
petimus.

S. i. Bellarminus in explicatione orationis dominicæ, & venialium & mortalium remissionem nos petere asserit. Et: de amissione gratiæ, & statu

peccati cap. 8. Idem Bellarminus probat esse aliqua peccata venialia, non ideo quia non imputantur, sed quia facile condonantur.

Doctrinam suam ex Augustino sumpsit Bellarminus. Ille Ep. 108. Enchir. c. 73. l. 21. c. 22. & 27. de civitate Dei. de fide & operibus c. 26. contra Parmen. Epist. l. 2. c. 10. Contra Crisostomum Grammaticum. l. 2. c. 38. de bono perseverant. l. 2. c. 5. in Plal. 142. serm. 34. c. 6. de diversis, hæc verba exponit, & multis, de peccator. meritis & remissione, c. 4. & 10. In plerisque fere locis peccata vocat levia, brevia, minima, quotidiana, sine quibus hæc vita non ducitur. Excipiunt tamen obitæ statores Bellarmini, hostes veritatis, Augustinum ne nominare quidem venialia, deinde hæc oratione delecti, non ergo natura esse venialia; denique misericordia Dei condonati, non igitur esse natura venialia.

De mente Augustini si nobiscum disputant, eius sententia stare oportet. l. 80. questionum, q. 26. Alia sunt peccata infirmitatis, alia imperitiæ, alia malitiæ. Infirmitas contraria est virtuti, imperitiæ contraria est sapientiæ, malitia contraria est bonitati. Quævis igitur novit quid sit virtus & sapientiæ Dei, potest excipere quæ sint peccata venialia.

Ex virtute igitur & sapientiæ Dei peccata aut venialia, quia scilicet sapientiæ Dei non constituit illis poenam æternam, quod indicaret ea poena non esse digna. Deinde Augustinus non modo l. bis citatus, sed etiam l. 14. de civit. cap. 9. & l. 2. cap. 25. & l. 21. c. 27. docet esse in valde iustus, nec iustitiam tollere, non esse crimina, esse parva. illis non infernum, sed poenas purgatorii deberi. Sermon. 41. de Sanctis; non illis occidi animam. Non autem hanc distinctionem more Caluiniano in solam Dei voluntatem, aut imputationem referunt; nam adulterium Davidis, & eadem mortalia iudicat. Quod si milles inferos merentur, Beza & ut Beza docet, milles millies totius mundi interitum, quomodo levia, minima, non occidentia animæ, quomodo cum iustitia consistunt?

§. 2. Eodem pertinet, quod concupiscentiam oratio ex hac petitione Lutherus probare contendit, esse dominice vere proprieque peccatum. [Sola inquit art. 3. oratio non dicit dominicæ nonne omnes concludit sub peccatum, concupiscentiam omnibus, quantumlibet sanctis mandat orare: sanctificetur nomen tuum: Adueniat regnum tuum esse peccatum. Fiat voluntas tua? Quid confiteretur, qui peti fieri voluntatem Dei nisi se nondum plene facere voluntatem Dei, ac per hoc esse inobedientem Deo, neque enim fictis hic verbis oratur: Hoc solo saluus, quod agnoscit & deprecatur suam inobedientiam, ac in quantum orat & agnoscit, tantum facit voluntatem Dei, id est, in spiritu: sed in carne, contra quam sic orat, nondum facit. Ita qui peti sanctificari nomen Domini, nonne fatetur nomen Domini adhuc in se polui. Ex parte: quod dolens deprecatur, & impletur illud in eo Rom. 7. Quod nolo malum, hoc facio, quod volo bonum, non facio. Sic qui advenire regnum Dei petit, certum se regnum Diaboli se ex parte confiteretur cum Apostolo dicens: Video aliam legem in membris meis captivantem me in legem peccati.]

Respondet Bellarminus l. 5. c. 11. de amissione gratiæ, & statu peccati. Ex interpretatione Cypriani, Petere nos ut perseveranter id faciamus; ut regnum cæleste adveniat, ut omnes, etiam infideles voluntatem Dei faciant. Quin & Christum Dominum orasse, ut fieret Dei voluntas, nec tamen peccatum habuisse. Augustinus consentit, qui censet pro concupiscentia non orandum, si non consentiamus. Prima est illa, & quæ hæreticum facile confundat, responsio. Nec est dubium cælestes Spiritus eadem quotidie orare, ut qui sint ministri facientes volun-

voluntatem eius. Illi imprimis nomen eius sanctificanti, dum puris mentibus sine intermissione canunt, Sanctus, Sanctus: nec ideo tamen concupiscentia preiungitur, quæ originale sit peccatum. Itaque non ex illis modo petitionibus, sed ne ex hac quidem dimittit nobis, consequitur, concupiscentiam in nobis peccatum esse.

§. 3. Occurrunt hic quoque aduersarij vt omnino veritatem pessumdent. Primo, ait Pareus, Cyprianus non preiudicare alijs interpretibus. Secundo. Non pugnat cum Luthero: sed consentit. Quod enim Cyprianus dicit, nos in baptismo sanctificari cepisse: id Lutherus nos voluntatem Dei nondum plene facere, nonne Deum in nobis adhuc pollui ex PARTE, &c. Tertio. Pro Luthero contra aduersarium dicit Cyprianus: Optus est enim nobis quotidiana sanctificatione vt qui quotidie delinquimus, delicta nostra sanctificatione assidue repurgemus: Et postea: Sed quia nobis à diabolo obstititur, quo minus per omnia nosster animus atque actus Deo obsequatur, oramus & petimus, vt fiat in nobis voluntas Dei. Et postea: Prouidenter & salubriter admonemur, quod peccatores sumus, qui pro peccatis rogare compellimur, vt cum indulgentia de Deo petatur conscientia suæ animus recorderetur. Impiagitur & Pelagiana vox est aduersarij, qua hunc locum claudit nobis hanc orationem dominicam: Dimittite nobis debita nostra: non esse necessariam, si nullo alio haberemus nisi originale peccatum: Falsum est, hæc esse verba Augustini: & tu piter sibi aduersarius repugnat. Quid enim hoc est aliud, quam dicere, peccatum originale, quia pro eo non est necessarium orare, non esse proprie peccatum: quod supra ad ratiū usque contendit lib. 4. c. 2. 3.]

Sine proprie peccatum, originale alio loco disputatur, Bellarminus negat peccatum eiusdem rationis esse cum actuali, cum diuersa ratione sit voluntarium.

Respondeo autem: Non hoc agi, vt Cyprianus alijs prædicet, sed vt quandoquidem multos habet eiusdem sententia, eum nos, alioque Lutheri interpretationi obijciamus, quo confitetur, cum Cypriano martyre, non tantum nobiscum illis esse negotium.

Quod vero Cyprianum Calvinianum aut Lutherianum facere conatur, id stolide imperitiæ argumentum est. Verba Cypriani sunt. Post subsidium cibi petitur & venia delicti: vt qui à Deo pacitur, in Deo uiuat: nec tantum presenti & temporali vita, sed & æternæ consulatur, ad quam veniri potest, si peccata donentur: quæ debita Domini appellat, sicut in Euangelio suo dicit. Dimissi tibi omnia debita quia viderogasti. Quam necessarie autem, quam prouidenter, & salubriter admonemur quod peccatores sumus, tunc dicit, qui pro peccatis rogare compellimur, vt dum indulgentia de Deo petatur conscientia suæ animus recorderetur. Ne quis si concupiscentiam innocens placeat, cum innocens nemo sit, & se extolendo plus pereat: instruitur & docetur peccare se quotidie, dum est peccator: quod pro peccatis subetur orare.

Hinc nihil pro Luthero fingi potest. Nam nulla sequela est: Peccatores sumus, ergo ipsa concupiscentia peccatum est, non enim ipsa, sed obedientia præstita desiderij eius, peccatum est. Deinde post baptismum, & toties iteratas preces, iam condonatum esset, si quod in ea peccatum fingi posset.

Porro Commentario in illa verba, Sanctificetur nomen tuum, plane aliud Cyprianus, & aliud Lutherus docet. Post hoc dicitur Sanctificetur nomen tuum, non quod optemus Deo vt sanctificetur orationibus nostris: sed quod petamus ab eo, vt nomen eius sanctificetur in nobis. Caterum à quo Deus sanctificatur, qui ipse sanctificatur? Sed quia ipse dixit: Sancti esote, quoniam & ego sanctus sum, id petimus & rogamus, vt qui in baptismo sanctificati sumus, in eo quod

esse capimus, perseueremus, & hoc quotidie deprecamur. Optus est enim nobis quotidiana sanctificatione, vt qui quotidie delinquimus, delicta nostra sanctificatione assidue repurgemus. Quæ autem sit sanctificatio, quæ nobis de Dei dignatione confertur, Apostolus pradicat dicens: Neque fornicarij, neque idolis seruientes, neque adulteri, neque molles, neque masculorum appetitores, neque fures, neque fraudatores, neque ebriosi, neque maledicti, neque raptores regnum Dei consequentur. Et hæc quidem fuisti, sed abluti es, sed iustificatus es, sed sanctificatus es in nomine Domini Iesu Christi, & vt sancti in spiritu Dei nostri. Sanctificatos nos dicit in nomine Domini Iesu Christi, & in spiritu Dei nostri. Hæc sanctificatio maneat, vt in nobis permaneat oramus: & quia Dominus & iudex noster sanato à se & iustificato comminatur iam non delinquere, ne quid ei deterius fiat, hanc continuis orationibus precem facimus, hoc diebus ac noctibus postulamus, vt sanctificatio & viuificatio quæ de Dei gratia sumitur ipsius protectione seruetur. Vide Augustin. lib. 2. de bono persecutorum. cap. 3.

Non probat concupiscentiam esse peccatum, quia dicit nos quotidie delinquere: de actibus enim peccati, non de potentia peccandi agit: nec conuenit Luthero, quod ait, delicta assidue sanctificatione purgari, manet enim concupiscentia ad mortem usque. Multo minus illud vel contra Bellarminum, vel pro Luthero est. Sed quia nobis à Diabolo obstititur, quo minus per omnia nosster animus atque actus Deo obsequatur, oramus & petimus vt in nobis fiat voluntas Dei. Non enim quia diabolus obstitit, aut quia animus, & actus Deo non obsequuntur, idcirco concupiscentia, sed mala desideria, actionesque sunt peccata.

Denique non est Pelagianum, sed Augustinianum, si peccatum Originale solum inesset, non opus esse hac oratione. Verba Augustini sunt. Incipit autem Augustinus non omente agat quod amat, nec carni consentiat agendi, quod odit, id est, vt non omnino non concupiscat, sed vt post concupiscentiam suam non eat. Quod quidem tam magnum est, vt si omni modo non fieret, & quamuis infans, dum sumus in hoc corpore mortis huius, desideria peccati, nulli tamen eorum adhiberemus assensum, non esset, unde disceremus patri nostro, qui est in celis, Dimittite nobis debita nostra. Augustin. Epistola. 200.

Hæc omnino contra sectarios efficacia sunt: illi enim manere in iustis aiunt peccatum originale, & peccatum originale esse ipsam concupiscentiam. At vero Augustinus negat pro desiderijs orandum, nisi consentiamus, ipsa igitur desideria negat esse peccata, multo magis ipsam concupiscentiam unde illa oriuntur. Non quod Bellarmin. vel Augustinus concupiscentiam, vel potentiam veri nominis peccatum appellent: sed negant orandum esse pro peccato originali dimittendo, quale sibi Lutherus finxit.

QUESTIO III.

An remissio repugnet satisfactionibus?

S. 1. Iam remissio, [inquit Calvinus, quam hic nobis fieri optamus, satisfactionibus repugnat, quibus se mundus redimere conatur. Neque enim remittere dicitur creditor, quia accepta solutione nihil amplius exigit, sed qui vltro & liberaliter iure suo cedere, absoluit debitorem. Neque hic locum habet vulgaris illa culpa & pœnæ distinctio, nec enim dubium est, quin debita, pœnæ reatum significant. Hic si nobis gratis remittitur, compensationes omnes euancescere oportet. Nec alius sensus est Lucæ, quamuis peccata nominet, quia eorum veniam non aliter indulget Deus, quam reatum tollendo.]

L 2

Respondeo